

GLU360 1 Pedagogikk og elevkunnskap 4, bacheloroppgave

Kandidat 48

Oppgaver	Oppgavetype	Vurdering	Status
i Informasjon	Dokument	Automatisk poengsum	Lever
1 Opplasting av bacheloroppgave	Filopplasting	Manuell poengsum	Lever
2 Opplasting av samtykkeskjema	Filopplasting	Manuell poengsum	Lever

GLU360 1 Pedagogikk og elevkunnskap 4, bacheloroppgave

Emnekode	GLU360	PDF opprettet	16.08.2016 13:07
Vurderingsform	GLU360	Opprettet av	Hilde Lyster
Starttidspunkt:	11.05.2016 08:45	Antall sider	38
Sluttidspunkt:	30.05.2016 13:45	Oppgaver inkludert	Ja
Sensurfrist	201606200000	Skriv ut automatisk rettede	Ja

Seksjon 1

Informasjon

Eksamensinformasjon:

[Eksamensinformasjon for innlevering](#)

Forside:

[Framsidedmal Bachelor-mal med Nord logo](#)

Samtykkeskjema:

[Samtykke til Nord universitets' bruk av prosjekt, kandidat bachelor og masteroppgaver](#)

Opplasting av bacheloroppgave

Opplasting bacheloroppgave

Last opp pdf.-filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	5225992_cand-5247134_5224938
Filtype	pdf
Filstørrelse	648.133 KB
Opplastingstid	29.05.2016 13:35:39

Neste side
Besvarelse
vedlagt

BACHELOROPPGAVE

Emnekode: GLU360

Navn: Joakim Iversen

Innsats som en del av vurdering i kroppsøving: en
kvalitativ studie av 5 læreres vurderingspraksis

Effort as a part of the assessment in physical education: a qualitative
study of 5 teachers' assessment practices

Dato: 30.05.2016

Totalt antall sider: 31

www.nord.no

Sammendrag

I dette studiet var fokus å finne ut hvordan lærere bruker innsats i undervisning og sluttvurdering i kroppsøvningsfaget. Problemstillingen for studiet er: ”Hvordan forstår og bruker lærere elevens innsats i undervisning og sluttvurdering i kroppsøving på ungdomstrinnet?”. Studien har et deskriptivt og eksplorativt design med kvalitativ metodologi og fokusgruppeintervju som metode for datainnsamling.

Empirien i studien er basert på informasjon fra 5 kroppsøvingslærere fra to forskjellige skoler i to ulike kommuner. Informantene hadde ulik erfaring med hensyn til antall år i jobben.

Sentrale spørsmål i studien var å finne ut hvordan innsats brukes i vurderingen etter at det ble gjeninnført som vurderingsgrunnlag i 2012. Jeg var opptatt av å få svar på om det fantes ulike syn på innsats og hvordan det ble brukt til vurdering av kroppsøving i praksis.

Resultatene viser at informantene har ulikt syn på innsatsbegrepet, likevel bruker de innsats tilsynelatende likt i vurderingen. Informantene viser også at det er lite planlagt hvordan man spesifikt skal bruke innsats i undervisningsvurderingen og i sluttvurdering blir innsats ofte brukt til å vippe karakter opp eller ned.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	i
Innholdsfortegnelse	ii
1.0 Introduksjon	1
2.0 Teori	2
2.1 Vurdering.....	2
2.2 Innsats i læreplanen.....	3
2.3 Forskning.....	5
3.0 Metode	6
3.1 Fokusgruppeintervju.....	6
3.2 Utvalg av informanter, innsamling av data og beskrivelse av informanter.....	7
3.3 Gjennomføring.....	7
3.4 Transkribering.....	8
3.5 Dataanalyse.....	8
3.6 Styrker og svakheter ved oppgaven.....	10
4.0 Resultat og drøfting	11
4.1 Forståelse av innsatsbegrepet.....	11
4.2 Vektlegging av innsats i vurdering av elever i kroppsøvningsfaget.....	12
4.3 Bruk av innsats i kompetansemålene.....	14
4.4 Lærernes egne meninger om innsats.....	16
4.5 Vurdering av innsats i praksis.....	17
5.0 Avslutning	19
Litteraturliste	20
Vedlegg 1-4	22
Vedlegg 1 Informasjonsskriv.....	22
Vedlegg 2 Samtykkeerklæring.....	24
Vedlegg 3 Intervjuguide.....	26
Vedlegg 4 Spørreskjema-deskriptive data.....	27

1.0 Introduksjon

I Norge har det vært stort fokus på vurdering av elevene i grunnskolen de siste 15-20 årene, spesielt har vurdering i faget kroppsøving fått stor oppmerksomhet. I 2012 ble læreplanen endret etter at Utdanningsdirektoratet fikk i oppgave å lage en rapport (Flagestad et al., 2011) som blant annet skulle omhandle vurdering i kroppsøvingfaget. Et viktig punkt i rapporten var at innsats skulle inn i vurderingen igjen etter at det ble fjernet i Kunnskapsløftet i 2006. Dette er spesifisert som følger i rundskriv Udir-8-2012, s. 5 :

”Tidligere § 3-3 andre ledd, andre og tredje punktum, er endret. Det er nå fastsatt i § 3-3 andre ledd, andre punktum at innsats skal være en del av grunnlaget for vurdering i faget kroppsøving i hele grunnopplæringen”.

Innføringen av innsats som en del av vurderingen utgjorde en stor forskjell fra læreplanen i 2006, hvor ferdigheter i faget skulle ha det meste av fokuset (KRO1-01, 2006). Grunnlaget for et skifte mot innsats ble begrunnet med at innsats kunne gi elever med lav kompetanse og vanskelige forutsetninger en mulighet til å oppnå en god karakter. Samtidig mente man det var viktig å fokusere på innsats igjen når elevene skulle utvikle egen kropp og helse gjennom å utfordre seg selv. Innsatselementet skulle føre til at flere elever fikk en positiv helseopplevelse gjennom deltakelse i kroppsøvingen. Behovet for at elever må lære seg å utvikle egen kropp gjennom fysisk aktivitet ble presisert. Det ble også argumentert med at noen elever trolig ikke lar seg motivere dersom faget bare fokuserer på oppnåelse av ferdigheter, og ikke berømmer innsats (Flagestad et al., 2011).

Skifter i politiske føringer og endringer i læreplaner for skolen vil gi retning for hvordan lærere til enhver tid skal utøve sin praksis. De stadige skiftene i henhold til vurdering i kroppsøvingfaget har gjort meg nysgjerrig på dagens praksis. Jeg valgte derfor å studere bruken av innsats som del av vurdering i kroppsøving som tema for bacheloroppgaven. Med studien ønsket jeg å få et innblikk i hvordan lærerne forstår og bruker innsatsbegrepet i vurderingen etter den siste endringen i 2012. Innsatsbegrepet kan være vanskelig å tolke og jeg var nysgjerrig på ulike læreres oppfatning av begrepet. I tillegg ønsket jeg å få et innblikk i hvordan lærere forholder seg til denne dimensjonen i forhold til andre kriterier (ferdigheter, kunnskap, etc.) når de skal gjøre vurderinger av elever i kroppsøvingfaget.

Problemstillingen er som følger: ”Hvordan forstår og bruker lærere elevens innsats i underveis- og sluttvurdering i kroppsøving på ungdomstrinnet?”

Formålet med studien er å fremskaffe erfaringer og kunnskap om bruken av elevinnsats som del av vurderingsgrunnlaget i kroppsøving fra lærere med praksis i ulike skoler. I tillegg skal arbeidet gi meg erfaring i planlegging, gjennomføring, analyse og drøfting av resultater fra en kvalitativ undersøkelse.

2.0 Teori

I denne delen vil jeg belyse vurderingsbegrepet generelt og tilknyttet kroppsøving spesielt. Deretter vil jeg belyse innsatsbegrepet i kroppsøving, hvor jeg viser hvordan innsatsens betydning i vurderingen har utviklet seg over de siste år, fra innføring av L97. Avslutningsvis presenterer jeg et utvalg av tidligere forskning på området vurdering i kroppsøving.

2.1 Vurdering

Vurdering i skolen beskrives av Brattenborg og Engebretsen (2013) som en faktor for å finne ut i hvilken grad elevene når de forskjellige kompetansemålene i læreplanen. I kroppsøving har grunnlaget for vurdering vært endret gjentatte ganger. Utdanningsdirektoratet (Udir) skriver i rundskriv Udir-8-2012 at innsats, holdninger, samarbeidsevne, ferdigheter, teori og forutsetninger har hatt ulik betydning og blitt vektlagt ulikt i vurdering av kroppsøving. Et viktig punkt i endringen av læreplan i 2012 var at læreforutsetninger ikke lenger skulle være en del av vurderingen, mens innsats derimot skulle gjeninnføres som en del av vurderingsgrunnlaget etter at det ble fjernet ved innføringen av kunnskapsløftet i 2006: *”Tidligere § 3-3 andre ledd, andre og tredje punktum, er endret. Det er nå fastsatt i § 3-3 andre ledd, andre punktum at innsats skal være en del av grunnlaget for vurdering i faget kroppsøving i hele grunnopplæringen. Det er ikke lenger fastsatt i forskriften at elevens forutsetninger skal vektlegges i grunnskolen. Elevenes individuelle forutsetninger er innarbeidet i kompetansemålene”.* (Udir-8-2012, s. 5)

Brattenborg og Engebretsen (2013) peker på forskjellen i vurdering for og av læring. De beskriver underveisvurdering som vurdering *for* læring og vurdering *av* læring som

sluttvurdering. Slemmen (2012) beskriver rollen til læreren i vurdering for læring med et eksempel som kan bidra til klargjøring. I undervisvurdering snakker hun om vurderingen som et redskap for å justere undervis slik at elevene skal nå det målet som er ønsket. Undervisvurdering kan illustreres ved å tenke på den som et kart som viser hvor eleven er i sin læring. Dette kartet skal brukes av lærer til å coache eller veilede eleven mot å nå sitt mål (Slemmen, 2012). Kartet skal også vise eleven en oversikt over egen læring og utvikling. Desto bedre eleven kjenner målet og skjønner hva som skal til for å nå det, desto lettere vil det være for eleven å komme seg dit på egenhånd (Slemmen, 2012). Udir definerer fire kriterier som viktig for elevene ved vurdering for læring (Udir Artikkel-vurdering for læring:4 prinsipper, 2014) :

1. At de forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.
2. At de får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på deres arbeid og/eller prestasjoner.
3. At de får råd om hvordan de kan forbedre seg.
4. At de er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og egen utvikling.

Vurderingen lærerne foretar skal først og fremst føre til læring hos elevene, dette er vurdering for læring. For at vurdering for læring skal ha noen effekt må alle parter som er involvert, i dette tilfellet lærer, elev og foresatte ha felles forståelse av vurderingskriteriene.

Slemmen (2012) forklarer at det også finnes en annen type vurdering i skolen som vi omtaler som vurdering av læring. Dette er den endelige vurderingen som blir gjort når læreren setter en standpunktkarakter eller vurderer en eksamensbesvarelse/muntlig høring. Her skal elevenes endelige måloppnåelse i faget vurderes. Ved denne vurderingsformen vil lærer i større grad tilsies å være en dommer i henhold til elevenes prestasjoner, mer enn å inneha en coachende/veiledende rolle for å hjelpe elevene frem mot måloppnåelse (Slemmen, 2012). Brattenborg og Engebretsen (2013) hevder at standpunktkarakteren som gis i 10. klasse ikke skal være det som skjer isolert sett når karakteren settes. Den skal reflektere elevens læringsprosess i et forløp hvor eleven har hatt mulighet for progresjon og utvikling.

2.2 Innsats i læreplanen

I en rapport fra 2011 kommer Udir med en beskrivelse av *innsats* i kroppsøving. Med innsats menes det at eleven (Flagestad et al., 2011):

- *prøver å løse faglige utfordringer etter beste evne og uten å gi opp*
- *viser selvstendighet og utfordrer egen fysiske kapasitet i læringsarbeidet*
- *samarbeider med andre når det er felles oppgaver og bidrar til at også andre lærer i faget*

I 2012 ble innsats beskrevet i lærerplanen som en del av vurderingsgrunnlag i kroppsøving og omtalt på følgende måte (Udir- 8 – 2012, s. 6):

“(…)Det å være i bevegelse og bli kjent med seg selv gjennom kroppslig utfoldelse er en del av formålet for faget. Derfor blir arbeidsprosessen et vesentlig trekk ved kompetansen i kroppsøving. Tilsvarende når elevene samarbeider om oppgaver og i aktiviteter i kroppsøving. Den enkelte elev er avhengig av at de andre elevene yter innsats og opptre målrettet ut fra aktivitetens logikk for at den enkelte skal kunne utvikle kompetansen sin. Slik sett er det å yte innsats viktig i seg selv i mange aktiviteter, også der en ikke mestrer selve aktiviteten så godt”.

En av grunnene til at innsats igjen ble en del av grunnlaget for vurdering var at elever skulle ha en mulighet til å oppnå karakter i faget til tross for at de hadde lav kompetanse i de andre vurderingsgrunnlagene som for eksempel ferdigheter. En annen grunn var at regjeringen ønsket å sette mer fokus på folkehelse.

Når vi skal se på hvordan innsatsen fremstår i læreplanen i dag kan det være lurt å se på hvordan det har vært i tidligere læreplaner. I læreplanverket for den 10.årige grunnskolen (L97) var det satt tydelige krav til hvor mye de forskjellige vurderingsgrunnlagene skulle spille inn. De tre egenskapene som skulle bedømmes var ferdigheter, innsats og kunnskap. Eksamenssekretariatet (By et al., 1998) ga lærere ved ungdomsskolen en anbefaling om å vekte disse egenskapene med 40% av karakteren på ferdigheter, 40% av karakteren på innsats og de siste 20% skulle knyttes til kunnskap (By et al., 1998).

Denne ordningen ble endret da kunnskapsløftet kom i 2006. Kunnskapsløftet førte til noen endringer i vurderingsforskriften og innsats i faget skulle nå telle som en del av ordenskarakteren. En av årsakene til denne endringen var at innsats skulle vurderes likt i alle fag (KRO1-01, 2006).

I revideringen av læreplanen i kroppsøving som kom i 2012, ble altså innsats igjen en del av vurderingsgrunnlaget i kroppsøving. I denne reviderte læreplanen er det tydelige føringer for

at innsats skal ha betydning for vurderingen, men det er denne gang ikke gitt noen anbefaling for hvordan de ulike kriteriene i vurderingsgrunnlaget skal vektes.

2.3 Forskning

Det har tidligere blitt gjort en del forskning i kroppsøvfaget men det meste av forskningen på karaktersetting og vurdering i Skandinavia er utført de siste ti årene (Annerstedt, 2010). I følge Annerstedt (2010) viser andres forskning at det finnes store mangler i enigheten mellom lærernes syn på mål i kroppsøvfaget og verdigrunnlaget for bedømmingen i faget. Han viser til Hay (2006) som løfter frem at vektingen av innsatsen i kroppsøvfaget ofte er fokuset i forskningsarbeid som omhandler kroppsøvfaget.

I 2010 ble det gjort en studie av Bent Mørken der 82 kroppsøvlærere deltok. Formålet med studien var å finne ut hvordan lærere vurderte i praksis i forhold til hvordan det var beskrevet i LK06 (Mørken, 2010). Resultatene av denne studien viste at lærerne vektla innsats med 51%, ferdigheter med 25% og kunnskap med 24%.

Bruk av innsats som en del av vurderingsgrunnlaget og det å ta hensyn til elevenes egne forutsetninger var vanlig blant lærere selv om retningslinjene fra utdanningsdirektoratet hadde fjernet dette (Jonskås, 2010). Dette fremkom også tydelig i Oslo-undersøkelsen om vurdering i kroppsøving hvor 40,9% av det totale verdigrunnlaget ble gitt til innsats, mens ferdigheter og kunnskap ble gitt henholdsvis 40,5% og 18,5% (Vinje, 2008).

Bach (2015) hadde i sin masteroppgave som formål å undersøke læreres tolkning av revidert læreplan som var gjeldende fra 2012. Studien var kvalitativ og åtte lærere deltok som informanter. I studien kom Bach frem til at fem av åtte lærere i undersøkelsen fant det problematisk å vurdere elevene i ulike friluftaktiviteter fordi kompetansemålet var så tidkrevende. I samme studie kom det fram at lærerne var fornøyd med at innsats igjen skulle utgjøre en del av vurderingsgrunnlaget og lærerne rapporterte at de jevnt over hadde god kontroll på innsatsbegrepet i vurderinga av kroppsøvfaget. Det var uenighet blant lærerne med hensyn til om innsats bør prosentfestes i vurderinga (Bach, 2015).

I en studie fra 2013 som omfattet en kvalitativ undersøkelse med seks lærere og en kvantitativ undersøkelse med 77 lærere ble det undersøkt hvorvidt lærerne i ungdomsskolen hadde endret sin praksis etter endringen i læreplanen (Arnesen et al., 2013). Fem av lærerne mente de hadde endret sin praksis og måten de vurderte kroppsøvfaget på etter at endringen kom i 2012. I den kvantitative delen av studien ga 80,8% prosent av de 77 lærerne som deltok

uttrykk for at den nye ordningen i LK06, var dårligere enn den gamle tredelingen som var gjeldende i L97. Forfatterne forklarer dette med at det høyst sannsynlig har sammenheng med at lærere synes det er vanskelig å bestemme hvor mye hver enkelt egenskap skal vektlegges og da kanskje spesielt med hensyn til innsats. Arnesen og medforfattere konkluderer som følger i sin artikkel (Arnesen et al., 2013, s.26): *”Endringane i kroppsøvingfaget innanfor vurdering og undervisning har ikkje gått i noka eintydig retning, dette kan ha bidrege til uvisse og misnøye i faget. Ein kan seie at reaksjonane på det som vart opplevd som uønskt av elevar og lærarar i systema vurdering og undervisning påverka styresmaktene til å sette i verk prosessen som i august 2012 munna ut i endringar i systemet læreplan”*. Forfatterne ser ut til å konkludere med at måten en vurderer kroppsøvingfaget på, uten innsats som en dimensjon, rett og slett ikke var ønskelig av elever og lærere i skolen. Som et resultat av det mener de læreplanen ble revidert i 2012.

3.0 Metode

Studien har et deskriptivt og eksplorativt design med kvalitativ metodologi og fokusgruppeintervju som valgt fremgangsmåte for datainnsamling (Jacobsen, 2005). Jeg har selv vært ansvarlig for planlegging og gjennomføring av studien under veiledning. Studien er godkjent av Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (prosjektnummer 47959). Deltakerne ble informert om studien skriftlig og ga skriftlig samtykke til å delta (vedlegg 2).

3.1 Fokusgruppeintervju

Jeg valgte å anvende fokusgruppeintervju som metode fordi jeg ønsket å få frem forskjellige synspunkter rundt læreres arbeid med vurdering av innsats i kroppsøvingfaget på ungdomstrinnet. I tillegg ønsket jeg innsikt i informantenes erfaringer og kunnskap rundt emnet. I fokusgruppeintervju er det lagt opp til en større interaksjon mellom informantene der det skapes en diskusjon mellom informantene. Dette kan bidra til at det fremkommer bredde i meninger og erfaringer koblet til emnet det samtales om. Fokusgruppedata er data på gruppenivå. Fokusgrupper vil derfor først og fremst være gode på å produsere data om sosiale gruppers fortolkninger, interaksjoner og normer. Dermed vil en av de metodiske styrkene til fokusgruppeintervjuet være den sosiale interaksjonen (Halkier, 2010). Fokusgruppeintervjuene ble gjennomført som to separerte intervju med to lærergrupper fra to

ulike kommuner hvor hvert intervju hadde en varighet på i underkant av en time. I den ene gruppen (F1) var det to deltakere mens det i den andre gruppen (F2) var tre deltakere.

3.2 Utvalg av informanter, innsamling av data og beskrivelse av informanter

I forkant av fokusgruppeintervjuene ble det utarbeidet et informasjonsskriv (vedlegg 1) som i første omgang ble sendt ut til rektor ved tre forskjellige skoler. Deretter ble det sendt til åtte nye skoler. Det fremgikk av skrivet at utvalget for studien skulle bestå av lærere som underviser i kroppsøvningsfaget. Det var også viktig at gruppene verken ble for homogene eller heterogene, noe som vanskeligere ville bidra til å skape interessante interaksjoner (Halkier, 2010). Til slutt lyktes jeg i å rekruttere to ungdomsskoler som ønsket å delta i studien. Det ble avtalt tidspunkt for intervju i henhold til respondentenes ønsker. De til sammen fem informantene besto av 3 kvinner og 2 menn, og de hadde en gjennomsnittlig alder på 37 år. Den yngste deltaker var 30 år og den eldste var 45 år.

Jeg utformet også et skjema (vedlegg 4) for å samle inn deskriptive data om informantene. Følgende karakteristika sammenfatter informasjon fra utfylte skjema.

Skole	Informant	Alder	Kjønn	Erfaring*	Motivasjon#
F1	L1	36	Kvinne	6 år	9
F1	L2	30	Kvinne	1-2 år	8
F2	L3	39	Kvinne	9 år	8
F2	L4	45	Mann	15 år	7
F2	L5	34	Mann	6 år	9

*Erfaring som kroppsøvningslærer

#Motivasjon for å undervise i kroppsøving på en skala fra 1-10, der 10 er maksimal motivasjon og 1 er lite/ingen motivasjon.

3.3 Gjennomføring

Til intervjuene ble det laget en intervjuguide (vedlegg 3) for å ha kontroll på hvilke temaer som skulle diskuteres (Jacobsen 2005). I intervjuprosessen fungerte jeg som en gruppemoderator og min jobb bestod i å presentere diskusjonsemnene samt legge til rette for erfaringsutveksling blant informantene. Moderator har to hovedoppgaver i et

fokusgruppeintervju: han skal få deltakerne til å snakke sammen og han skal håndtere de sosiale dynamikkene mellom deltakerne (Halkier, 2010). Som moderator holdt jeg meg i hovedsak i bakgrunnen, men bidro også til å holde diskusjonen i gang med oppfølgingsspørsmål og sørge for at alle fikk si sin mening. Intervjuet ble tatt opp på lydfil. Dette for å unngå at viktig data ble glemt i dokumentasjonsfasen og for å lette jobben som moderator slik at alt fokus kunne brukes på å fasilitere deltakerne og ikke skrive notater.

3.4 Transkribering

Etter intervjuet ble lydfilene transkribert. Deltakerne ble anonymisert i transkripsjonsprosessen slik at ingen direkte eller indirekte personifiserende data skulle fremkomme. Det anonymiserte materialet danner grunnlaget for analysen. Lydfilene ble slettet etter analysen.

3.5 Dataanalyse

I analysen valgte jeg først å lytte til lydfilene gjentatte ganger, deretter leste jeg begge intervjuene et par ganger for å bli godt kjent med datamaterialet. Deretter brukte jeg fargekoder for å synliggjøre de forskjellige temaene som fremkom i materialet. Jeg organiserte sitater og meningsyttringer som fremkom under ulike tema i en tabell for bedre å få en oversikt over alle viktige momenter. Dette gjorde jeg etter å ha sett på modeller i bøker som omhandlet tema (Brinkmann og Kvale, 2015). Jeg viser et lite utdrag av tabellen for å synliggjøre arbeidsprosessen min.

Naturlig enhet	Sentralt tema
<p>Hmm, da kan jo jeg starte med å prøve å forklare kanskje hmm, innsatsbegrepet er for meg snakk om det å vise samarbeid med andre samt være med på å gjøre dem god. Jeg mener også at det er at du alltid har en vilje til å utfordre deg selv når du synes ting er vanskelig.</p>	Innsatsbegrepet
<p>Nei jeg synes at jeg får brukt det slik jeg ønsker at det skal brukes og føler at det er ganske rett. At det har litt å si men det har ikke alt å si og det synes jeg er greit egentlig</p>	Lærernes egne meninger om innsats

Dette er en form for meningsfortetting. Ved å markere og samle de forskjellige utsagnene og meningene tilknyttet ulike tema ble det lettere å fortolke det som kom frem i intervjuene. Til slutt sammenlignet jeg resultatene som fremkom i de to intervjuene med fokus på sentrale tema og ut fra problemstillingen og forskningsspørsmålene.

Validitet

Det er viktig at utvalget av informantene er gjort på bakgrunn av deres erfaring og spesifikke kunnskap om emnet som det ønskes innsikt i. I denne oppgaven var det derfor spesifisert at de som skulle intervjues måtte ha bakgrunn innen kroppsøving. Å velge informanter som ikke har grunnlag for å delta i undersøkelsen er en av de letteste måtene å gjøre en undersøkelse ugyldig. Validitet handler i intervjumetoden om å vurdere intervjutranskripsjonenes gyldighet (Kruuse, 2007). Det ble i denne transkripsjonen derfor valgt å skrive ned akkurat det som ble sagt på lydfilen samt være påpasselig med å få med pauser, latter og sukk i den skriftlige teksten. Grunnen til at dette er viktig er at det kan være lett å gjøre feiltolkninger av materialet siden muntlig og skriftlig språk er forskjellig. Den ulike retorikken i muntlig og skriftlig språk blir ofte oversett under transkribering (Brinkmann og Kvale, 2015 og Nygaard, 2005). Transkripsjonen kan da miste gyldighet og derfor ble det tatt med her. I kvalitative intervjuer kan gyldigheten sies å være lav fordi disse studiene ikke er ute etter en generalisering men heller å gå dypere inn i et mer spesifikt fagområde eller emne. Validitet i denne studien handler også om hvordan informantene tolker de spørsmålene som blir stilt, det er derfor viktig at den som gjennomfører studien har tilstrekkelig kunnskap om temaet som undersøkes

slik at tematikken/spørsmålsstillingen blir relevant. Om en ikke tilser dette kan det hende at spørsmålene blir ugyldig ut ifra det en har spurt om i problemstillingen.

Reliabilitet

I denne studien ble fokusgruppeintervju valgt som metode og da kan det finnes feil i selve intervjuprosessen som gjør at innsamlet data utgjør en feilkilde og blir mindre pålitelig (Brinkmann og Kvale, 2015). Dette kan ha med kvaliteten på spørsmål, misforståelse av spørsmål og analyse og kvalitet på båndopptak å gjøre og kan føre til redusert reliabilitet. For å hindre dette ble det jobbet lenge med å utbedre intervju spørsmål samt prøve de ut på fagkyndige. I selve transkriberingen var det også høyt fokus på at alt skulle skrives ned slik det ble sagt for å hindre at dataene fikk lavere reliabilitet.

3.6 Styrker og svakheter ved oppgaven

En styrke ved metoden som er brukt i denne studien er at informantene sitter med mye erfaring og dermed vil man få et dypdykk ned i temaet som man nødvendigvis ikke ville fått om man skulle konsentrere seg om et stort antall respondenter (kvantitativ studie) med ulikt erfaringsgrunnlag. Samtidig vil man i denne studien ikke få data som er gyldig for større populasjoner og over ulike geografiske områder. En kvalitativ studie kan være en start eller en hypotesebygger for en større studie. En styrke ved bruk av fokusgruppeintervju er at man får en utdypet innsikt i informantenes forståelse og holdninger knyttet til ulike begreper og situasjoner som diskuteres. Samtidig kan det være fare for at enkelte av informantene i gruppen gir avkall på sine egne overbevisninger for å tekkes de andre deltakerne som et resultat av gruppepåvirkningen. Til tross for at metoden ikke er generaliserbar kan den bidra til kunnskap gjennom ny innsikt i deltakernes erfaringer, tanker og holdninger.

Noe som også kan ha betydning for metoden er intervjuerens rolle. Jeg valgte å holde meg i bakgrunnen og observerte for det meste. Dette gjorde jeg fordi jeg ikke ønsket å styre deltakerne på noen måte med mine meninger. Jeg fokuserte også på å stille spørsmålene riktig slik at de ikke ble oppfattet som ledende. Likevel er det en svakhet med spørsmålsstilling generelt fordi informantene vil prøve å lete etter det svaret som er ønsket, det riktige svaret. Det er viktig å være klar over egen påvirkning på den som blir intervjuet. Ved å reflektere over dette i forkant av et intervju vil man bli bevisstgjort sin rolle i prosessen og slik

forebygge feil. Før intervjuet og underveis i intervjuet reflekterte jeg for eksempel over språket mitt (verbalt, kroppslig), og over hvordan tonen i svarene til deltakerne var.

4.0 Resultat og drøfting

I dette kapitlet vil jeg presentere og diskutere funnene i undersøkelsen. Funnene er kategorisert i følgende temaoverskrifter:

- i) Forståelse av innsatsbegrepet
- ii) Vektlegging av innsats i vurdering av elever i kroppsøvningsfaget
- iii) Bruk av innsats i kompetansemålene
- iv) Lærernes egne meninger om innsats
- v) Vurdering av innsats i praksis

Noen steder vil tegnet (...) dukke opp, det betyr at sitatet er en del av en lengre dialog eller uttalelse. Informantene vil omtales L1-L5 og fokusgruppene som F1 og F2.

4.1 Forståelse av innsatsbegrepet

Innsats kan være et begrep som er komplisert fordi det favner bredt og kan tolkes på ulike måter. Slik er det også i kroppsøvningsfaget. Derfor utfordret jeg de to fokusgruppene til å diskutere hvordan de tolket begrepet i kroppsøving. Den ene gruppen (F1) hadde en noe vag tilnærming til begrepet innsats :

” Innsats fører jo til økt kompetanse. Hmm, ved å gi en innsats vil jo elevene bli flinkere”(L2)

” (...) om de har innsats så vil som regel stigningen vises” (L2)

” (...) det det er en mulighet å se på utvikling av elevene fra der dem startet til det punktet de når på slutten av året”(L1)

I denne gruppen hadde begge lærerne stort fokus på sammenhengen mellom innsats og utvikling av kompetanse i faget, men det var uklart og vage antydninger til hva innsatsbegrepet var for dem. På den ene siden kan det sies at innsats kan føre til økt kompetanse, samtidig presiseres det i Rundskriv 8 (Udir-8-2012) at innsats skal belønnes selv om eleven ikke når høyt ferdighetsnivå eller har de største prestasjonene.

Intervjugruppen F2 har en litt annen tilnærming i sine refleksjoner. De legger større vekt på rundskriv 8 og har kanskje lagt mindre egentolkning til begrepet:

”Hmm, da kan jo jeg starte med å prøve å forklare kanskje hmm, innsatsbegrepet er for meg snakk om det å vise samarbeid med andre samt være med på å gjøre dem god. Jeg mener også at det er at du alltid har en vilje til å utfordre deg selv når du synes ting er vanskelig”(L4)

”Ja, så må vi ikke glemme at selv om eleven skal utvikle seg ved bruk av innsats. Så kanskje hmm er det vel kanskje sånn at de skal bli belønnet selv om de ikke viser ferdigheter....bare ved å vise innsats på en måte”(L3)

Det kan altså virke som lærerne på F2 har bedre kunnskap om innholdet i rundskriv 8. Dette kan ha sammenheng med at kroppsøvmiljøet på F2 faktisk har mer fokus på faget kroppsøving enn de i F1. Det virker likevel som begge skolene har en samlet forståelse for hvordan de skal tolke begrepet innad på sin egen skole og i sitt lærerkollegium.

Ut fra de ulike tolkningen av innsatsbegrepet fra F1 og F2 og diskusjoner i gruppene kan jeg tenke meg at det ville være relevant å utvikle en form for samarbeid mellom de forskjellige skolekretsene. Det er stor mulighet for at man vil komme til en utvidet forståelse av begrepet om man diskuterer tematikken i et større og mer sammensatt kollegium. Dette burde kanskje være grunnlag for å diskutere tematikken på en nasjonal arena også.

4.2 Vektlegging av innsats i vurdering av elever i kroppsøvmiljøet

Etter at innsats i 2012 ble en del av vurderingen i kroppsøvmiljøet igjen, var det mange kroppsøvingslærere som var fornøyd (Arnesen et al., 2013). Det er likevel grunn til å undersøke hvor godt informantene i min studie mener vektleggingen av innsats er klargjort. Jeg stilte begge lærergruppene spørsmål om de synes det kommer tydelig frem av den reviderte læreplanen (KRO1-03, 2012) hvordan de forskjellige egenskapene skal vektlegges: Av intervjuet fremkom det at lærerne var enig om at det ikke er klargjort hvor mye de enkelte egenskapene skulle vektes:

” Nei, jeg synes ikke det står klart veldig klart og tydelig hvor mye det skal vektlegges i læreplanen”(L1)

”Mmm, jeg mener at begrepet er tolket fint i rundskrivet men hmmm så tror jeg kanskje at det L5 mener er at vi ikke har fått noen hmm beskjed om hvor mye innsats skal ha å si opp mot de andre egenskapene”(L3)

” Jeg er kanskje enig med L3. Det var litt lettere før når det var satt ned hvor mye hver egenskap skulle telle”(L4)

Samtlige av de som uttalte seg mente at innsatsbegrepet er godt nok forklart i rundskriv 8, men de synes ikke de har fått nok informasjon om hvordan det skal vektlegges. En av lærerne tar opp at det var bedre i L97 da de hadde en tredeling på vurderingsgrunnlaget med ferdighet, innsats, samarbeid og kunnskap. En lærer uttrykker at det er greit slik det er i dag fordi det gir den enkelte lærer mulighet til å vekte innsats selv i vurderingen av elevene. Jeg tenker at på den ene siden kan dette være meget gunstig fordi det handler om kvaliteter i lærerprofesjonen. Vi er ikke maskiner som noen detaljstyrer. På den andre side kan jeg se problemer ved dette fordi det gir større mulighet for at elever ikke blir vurdert etter like kriterier lokalt og nasjonalt. Ved manglende dialog og samhandling innad i skolene kan det bety at elevene kan risikere å bli vurdert forskjellig.

En lærer sier et stykke lenger inn i intervjuet at hun tenker 80% ferdigheter og 20% innsats når hun tenker vektlegging. Kun en av de andre lærerne ønsket å angi noe som ligner på en slik vektlegging. Læreren mener for øvrig at innsats skal utgjøre 25% av den totale vurderingen, i tillegg trekkes 3 andre kriterier (ferdigheter, kunnskap og fair play) frem og angis å utgjøre 25% hver. Dette kan settes opp mot Mørkens studie fra 2010 hvor det kom frem at lærere vektla innsats høyt selv om det var fjernet ved innføringen av kunnskapsløfte (Mørken, 2010). Det er mulig at dette har sin forklaring i at det tar tid å få innført en revidert eller ny læreplan slik som Aasen med flere kom frem til i sin rapport (Aasen et al., 2012). Et eksempel som forsterker dette inntrykket er fra Mørkens studie (2010), der lærerne mente at innsats utgjorde 51% i sluttkarakteren mens det i Vinjes osloundersøkelse fra 2008 fremkom at 40,9% av karakteren var tillagt innsats (Vinje, 2008). Men er det virkelig slik at det tar så lang tid å få nye læreplaner satt ut i praksis? Jeg tror det er slik og det bekreftes av rapporten til Aasen og medarbeidere (Aasen et al., 2012). Mine resultater kan peke i retning av at lærerne ”henger litt igjen” fra da innsats ikke skulle telle under den gamle læreplanen fra 2006 til 2012. Det kan derfor tenkes at prosentandelen av innsatsens betydning i vurderingsgrunnlaget vil endres og øke for de aller fleste lærere i løpet av de neste årene.

I løpet av intervjuet med F2 kommer det frem at det også innad i skolen er det ulike syn på hvor mye innsats skal telle i vurderingsgrunnlaget. Det virker som lærerne er klar over det og sier selv at det ikke går utover elevene fordi de alltid får beskjed om hva som kreves av dem ved skoleårets start. Paradoksalt nok fremkommer det at lærerne likevel er litt usikre på om elevene blir vurdert på likt grunnlag:

”Mmm, jeg mener at begrepet er tolket fint i rundskrivet men hmmm så tror jeg kanskje at det L5 mener er at vi ikke har fått noen hmm beskjed om hvor mye innsats skal ha å si opp mot de andre egenskapene” (L3)

”Spørsmålet da er vel om alle elever blir bedømt på samme vurderingsgrunnlag” (L3)

”Hmm, det er jo et poeng” (L5)

Dette kan komme av at lærerne har dårlig kommunikasjon seg i mellom. En annen mulig forklaring kan være at de rett og slett har ulikt syn på hvor mye innsats skal vektes. Dette er det rom for i den reviderte læreplanen. Som sagt finnes det både positive og negative sider ved fleksibiliteten i fortolkningsmulighetene. De positive sidene er at lærerne får utøve sin profesjon og ikke bare er fabrikkerte roboter som ikke har noe spillerom. På den andre siden kan det ha uheldige effekter ved at elever i forskjellige skoledistrikt og på landsbasis ikke blir bedømt på samme vurderingsgrunnlag.

4.3 Bruk av innsats i kompetansemålene

Jeg ønsket å finne ut om lærere tillegger innsats ulik vekt i vurdering opp i mot de forskjellige kompetansemålene i læreplanen. Derfor valgte jeg å spørre dem direkte om hvordan de ser på innsats i de forskjellige kompetansemålene, er det for eksempel slik at innsats ikke kan vurderes i noen av kompetansemålene?

Lærerne i begge fokusgruppene var enig om at det er enkelte kompetansemål som er vanskeligere å vurdere da spesielt med hensyn til innsats. Dette er noe av de samme funnene som Bach (2015) gjorde i sin oppgave. Der ga også lærerne uttrykk for at de synes det er vanskelig å vurdere noen av kompetansemålene blant annet de som gikk på friluftslivsdelen (Bach, 2015). Det fremgår av mine funn at lærerne mener at i de kompetansemål som omhandler lek og ballidrett er det lettere å definere innsats og derfor bruke den i vurderingen.

De mener at innsats ikke inngår i kompetansemål som for eksempel førstehjelp fordi det vanskelig kan måles eller observeres der. Enten så kan du det eller så kan du det ikke:

”Om vi for eksempel tar førstehjelp så er det sånn at enten så kan du det eller så kan du det ikke” (L2)

”bruke lek og ulike treningsformer til å utvikle egen kropp... der er vel også innsats ganske viktig”(L2)

”Samme det der med trene på å bruke ferdigheter i de forskjellige lagidrettene...så det er noen kompetansemål jeg føler innsatsen kommer under. Altså kommer sterkere inne enn i andre”(L1)

”Jeg tenker at det viktigste er å prøve å tenke innsats i alt man holder på med i kroppsøving...jeg føler jo at man skal prøve å se på innsatsen til elevene uansett hvilket kompetansemål det jobbes med...hmm jeg tenker jo at man skal se på helheten” (L5)

” Jo men jeg tror jo at du kan utelukke innsats fra noen av kompetansemålene der det rett og slett er umulig å vurdere”(L4)

Ut fra informantenes uttalelser er det grunn til å konkludere med at lærerne opplever at innsatsen ikke spiller like stor rolle i alle kompetansemål og førstehjelp nevnes spesifikt som et område hvor innsats ikke er så enkelt å vurdere. En av informantene mener derimot at man må se på helheten når man vurderer elevene. Grunnen til at de fleste lærerne i dette intervjuet utelukker enkelte kompetansemål når det gjelder innsats kan være fordi de synes det er vanskelig å måle, samt at det er enklere å observere innsats i noen kompetansemål. Man kan også stille spørsmål om det er relevant å trekke inn innsats i enkelte kompetansemål. Likevel kan det se ut som om lærerne mener innsats kan vurderes bedre innen enkelte kompetansemål:

” Nei...kanskje for at det er mest synlig i de som vi har plukket ut eller lettest å måle ja og lettest og utvikle seg i kanskje”(L1)

Begge fokusgruppene konkluderer med at de bruker innsats i vurderingen opp mot kompetansemålene som omhandler lek og ballidrett fordi det er enklere å observere innsats og utvikling over tid. På den ene siden kan dette tolkes dit hen at lærerne ikke prøver hardt nok med hensyn til å diskutere hvordan innsats kan vurderes i alle kompetansemål. Samtidig kan det hende at det faktisk er enkelte kompetansemål som er vanskeligere å vurdere innsatsen i enn andre. Kanskje bør systematisk utviklingsarbeid og forskning prioriteres i skolen slik at kriterier og metoder for vurdering av innsats i større grad blir kunnskapsbasert og mindre opp

til den enkelte lærers praksis? Forskningsresultater vil kunne gi rom for lokale og nasjonale diskusjoner om vurdering av innsats og dialogen i seg selv vil kunne gi en økt bevissthet rundt den enkelte lærers vurderingspraksis. Det er også interessant å at lærerne i intervjuene skiller mellom vurdering for og av læring uten å egentlig reflektere nærmere over det. De nevner innsats som *en motivator* når det jobbes mot et mål og de nevner innsats som en *tunge på vektskåla* når det kommer til den endelige karakteren som blir satt. Denne vurderingen lærerne gjør underveis ved å rose god innsats og snakke med elevene vil trolig føre til økt mestring som er litt av formålet med vurdering for læring.

4.4 Lærernes egne meninger om innsats

I denne delen av resultatene vil jeg trekke frem lærernes personlige mening rundt innsats. Selv om det var stor nasjonal enighet rundt gjeninnføringen av innsats i 2012 (Arnesen et al., 2013) ønsket jeg likevel kjennskap til om holdningene hos lærerne i mitt utvalg var sammenfallende med opinionens. I min studie fremkommer det at de fleste lærerne mente at innsats hører hjemme i faget, men også det motsatte synet var representert:

”Nei jeg synes at jeg får brukt det slik jeg ønsker at det skal brukes og føler at det er ganske rett. At det har litt å si men det har ikke alt å si og det synes jeg er greit egentlig”(L2)

”Ja, emm jeg tar ikke to karakterer i forskjell nei om det er snakk om veldig god innsats eller veldig dårlig innsats. Men å flytte en karakter på grunnlag av det det kan jeg gjøre”(L1)

” Ja, jeg føler innsatsen skal spille en rolle i vurderingen men jeg vil ikke at den rollen skal være for stor så det er fint slik det er nå” (L5)

” Hmm, ja jeg har vel gitt litt uttrykk for hva jeg tenker hehe. Men jeg føler jo at det var bedre slik som det var før revideringen”(L4)

Fire av fem informanter ga altså uttrykk for en positiv holdning til at innsatsen skal spille en rolle i vurderingen av elevene. Dette stemmer godt med resultatene som fremkom i studien til Arnesen et al. (2013), der hele 80,8% av lærerne mente at ordningen med tredeling var bedre enn den som kom i 2006 uten innsats. Det vil si at det fortsatt var 19,8% som mente at det var bedre med vurdering der innsats ikke spiller inn (Arnesen et al., 2013). I F2 ble denne problemstillingen diskutert og noen av lærerne lurte på hvilke holdepunkter den ene læreren hadde for å si at han ikke var noen stor fan av innsats i kroppsøving. Lærerens hovedpoeng

var at det finnes negative sider ved å bruke innsats i vurdering som for eksempel lærerens opplevelse av eleven:

” Jo, det er jo flere grunner til det ehh jeg tenker faktisk mest på at det går ut over elevene. Innsats har nemlig så mye med trynefaktor å gjøre....hmm, altså om læreren liker deg eller ikke. Jeg mener også at det kanskje er for vanskelig å måle”(L4)

Læreren argumenterer med at personlig favorisering og manglende målbarhet er grunnlag for sitt syn om at innsats ikke skal tillegges vekt i vurderingen. Dette er argumenter som har vært brukt i den offentlige debatt omkring innsats. De andre lærerne på sin side argumenterer for at innsats handler om å kjenne elevene tilstrekkelig. I fokusgruppen ble det ingen enighet i diskusjonen men lærerne sa seg enig om at de var uenig. Dette kan bety at lærere på samme skole utøver forskjellig praksis og det kan bli vanskelig for elever å forholde seg til en slik praksis. Det som var mest interessant i denne saken var at jeg fikk løftet frem de to hovedsynspunktene rundt innsats i vurderingen og hvordan det argumenteres for dem. På den ene siden er det synspunkter som støtter at innsats skal være en del av faget. Det argumenteres da med at det skal være mulig å få en god karakter uten at eleven har de beste ferdigheter. Samtidig argumenteres det med at innsats kan hjelpe på motivasjon og mestringsfølelse. Det andre hovedsynspunktet er at innsats ikke hører hjemme i vurderingen på grunn av at avgjørelsen i vurderingen vil styres av personlig favorisering av elever samt at det er vanskelig å måle.

4.5 Vurdering av innsats i praksis

Det er interessant å bli kjent med hvordan lærerne tenker om innsats i vurderingen fra et teoretisk ståsted. Enda viktigere er det å finne ut mer om hvordan lærerne jobber med vurdering av innsats i praksis. Innsats kan vurderes for læring underveis og det kan vurderes i sluttkarakteren. Lærerne viser gjennom diskusjon at de er litt usikre på hvor forskjellen ligger:

”Jeg pleier å skrive ned hvem som har god innsats etter hver time”(L3)

” Men jeg bruker også å snakke med elevene ett par ganger i året for å vise dem hvordan de ligger i terrenget og hvordan de kan nå sine mål”(L3)

” Innsats underveis vurderes jo hele tiden ved at man gir tilbakemeldinger underveis”(L2)

” Ja og notere.. jeg har laget meg ett Excel ark der jeg notere etter hver enkelt time” (L1)

”Jeg tar ikke notater i timene men har en perm der jeg fører inn alle elevene etter hvert emne vi har” (L5)

Lærerne benytter seg blant annet av samtaler underveis til å coache/veilede eleven mot et mål tilsvarende Slemmen's (2012) beskrivelse av underveisvurdering. Innsats kan være et fint redskap for å hjelpe eleven til måloppnåelse, selv om det ikke nødvendigvis alltid er det. Det kan være verdt å merke seg at lærerne må stole på sin egen hukommelse hvis de ikke noterer ned innsatsen til elevene underveis. Dette vil kanskje føre til at lærere ikke er like objektive når de vurderer, som de kunne ha vært om de tok notater. Lærerne angir i fokusgruppene at de bruker innsats som et redskap og at de gir elevene positiv feedback på god innsats for å hjelpe dem å nå sine mål. Men hvordan bruker de egentlig innsats i sluttvurderingen? Det jeg fant ut i mine intervjuer var at lærerne i dag bruker innsats som et element som brukes om man er usikker på hvilken karakter eleven skal få. Samtidig snakker de også om at innsats brukes for at eleven skal bli motivert til å nå sine mål:

”(...)innsats kan brukes når en elev ligger å vipper mellom to karakterer på grunn av vurderingen du har gjort av ferdighetene”(L4)

”Jeg mener at innsats skal ha en stor betydning. En elev som har litt ferdigheter men har full innsats hele året mener jeg at skal kunne gå opp to karakterer”(L3)

”(...) Men jeg mmm føler kanskje at innsatsen heller burde være en del av karakteren og ikke bare tenkes på som noe som kan veie en karakter opp og en ned.(...)”(L3)

” Ja, emm jeg tar ikke to karakterer i forskjell nei om det er snakk om veldig godt innsats eller veldig dårlig innsats. Men å flytte en karakter på grunnlag av det det kan jeg gjøre”(L1)

Det fremkommer altså at lærerne bruker innsats når de er usikker på karakteren og for enten å vippe elevens karakter opp eller ned. En av lærerne mente derimot at man ikke kan si det på den måten og mener at man må se på det slik at innsatsen skal være ”smeltet inn i” resten og ikke brukes som noe som vipper opp og ned. Dette kan enten komme av at det er enklere for lærerne å gjøre det slik, men det kan også hende at det faktisk henger igjen fra før revideringen av læreplanen der innsatsen ikke hadde en rolle fra 2006 til 2012. På den måten har ikke lærerne vent seg til å vurdere innsatsen som en del av de andre egenskapene som teller ved vurdering, men heller lagt den til som noe ekstra.

5.0 Avslutning

Funnene gjort i denne studien viser at det finnes uenighet blant de 5 lærerne i hvordan innsats skal brukes som vurderingsgrunnlag i praksis. Et forhold som kommer tydelig frem er at lærerne fra de to forskjellige skolene har et ulikt syn på hvordan man skal tolke innsatsbegrepet. Noe av forklaringen på dette kan være at lærerne fra den ene skolen hadde satt seg godt inn i beskrivelsen av innsats i Rundskriv 8 mens lærerne fra den andre skolen trolig tolket begrepet i større grad basert på bare egen erfaring.

Videre viser studien at de fleste lærerne har ulikt syn på hvor mye de mener at innsats skal ha å si i vurderingen men at de følger reglene som er satt. Det synes som om det er vanskelig å vurdere innsats mot det enkelte kompetansemål og lærerne var jevnt over enig i at dette ikke var et fokus for dem. De valgte heller å se innsatsen som en del av den store helheten og ikke spesifikt tilknyttet det enkelte kompetansemål. Det kom samtidig frem av studien at lærerne synes det er vanskelig å vite hvor mye innsats skal ha å si for sluttvurderingen. Alle informantene gir likevel inntrykk av at innsats brukes til å vippe karakterer opp eller ned og i liten grad brukes som en del av helheten.

Konklusjonen etter å ha gjennomført denne studien er at lærerne er usikre på hvordan de skal bruke innsats i sluttvurderingen. Samtidig bruker de i mindre grad innsats i underveisvurderingen som en faktor for elevenes utvikling. De har mange tanker rundt temaet men nevner at det er vanskelig å gjennomføre vurderingen i praksis. Det mest interessante funnet er kanskje at det fortsatt er sprikende forskjeller på tolkning av innsatsbegrepet og hvordan det skal vektlegges i vurdering av kroppsøvingsfaget.

I forlengelsen av denne studien ville det i for eksempel en mastergradsoppgave eller PhD-oppgave vært spennende å gjennomføre en kvantitativ undersøkelse med en større målgruppe fra større deler av landet for å se om det virkelig eksisterer slike forskjeller fra skole til skole og mellom lærerne. Det ville også vært interessant å se på hvordan de forskjellige skolene i Norge samarbeider rundt vurderingen i kroppsøving i dag og hvordan et samarbeid eventuelt kan videreutvikles.

Litteraturliste

Aasen, P. Hertzberg, F. Møller, J. Ottesen, E. Prøitz, T.S. Rye, E. (2012) *Kunnskapsløftet som styringsreform - et løft eller et løfte?- Forvaltningsnivåenes og institusjonenes rolle i implementeringen av reformen* (NIFU rapport 20/2012) Tilgjengelig fra: <http://www.nifu.no/files/2012/11/NIFUrapport2012-20.pdf> (Hentet: 01.januar 2016).

Annerstedt, C. (2010) Karaktersetting i kroppsøving - problematisk, urettferdig og neppe likeverdig, i Stenholdt, K og Gurholdt, K *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Arnesen, T.E., Nilsen, A.-K. og Leirhaug, P.E. (2013) «Den læreplanen som ikkje kan tilpassast mi undervisning, finst ikkje», *Vurdering og undervisning i kroppsøving etter Kunnskapsløftet*. Tidsskriftet FoU i praksis, 7(3), 9–32.

Bach, E (2015) *Kunsten å vurdere elever i kroppsøving*; Masteroppgave. Norges idrettshøgskole.

Brattenborg, S. og Engebretsen, B. (2013) *Innføring i kroppsøvingdidaktikk*. 3.utgave. Cappelen Damm AS, Oslo

Brinkmann, S. og Kvale, S. (2015) *Det kvalitative forskningsintervjuet*. 3. utgave. Gyldendal Norsk Forlag AS, Oslo

By, I., Nygaard, R., og Strømskag, N. (1998). *Kroppsøving på grunnskolens ungdomstrinn. En veiledning for vurdering med og uten karakter*. Oslo: Eksamenstetariatet.

Flagstad,L. Leirhaug,P.E. Lyngstad, I. Nelvik,I. (2011) *Kroppsøving i skolen*. Tilgjengelig fra:http://www.udir.no/Upload/larerplaner/forsok/Kroppsoving_i_skolen_rapport_060611.pdf (Hentet: 15.desember 2015).

Halkier, B. (2010) Fokusgrupper, i Brinkmann, S. & Tanggaard, L *Kvalitative metoder. En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag, 121-136.

Jacobsen, D.I. (2005) *Hvordan gjennomføre undersøkelser?*. 2.utgave. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS.

Jonskås, K. (2010) En kunnskapsoversikt over ROU- arbeid innen kroppsøvningsfaget i Norge fra januar 1978 - desember 2010. Oslo: Norges idrettshøyskole.

Kruuse, E. (2007) *Kvalitative forskningsmetoder i psykologi og beslektede fag*. 6.utgave. Dansk Psykologisk Forlag.

Læreplan i kroppsøving (KRO1-01)(2006) Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KRO1-01> (Hentet:12-mai.2016).

Læreplan i kroppsøving (KRO1-03) (2012) Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KRO1-03> (Hentet:12.mai.2016).

Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (L97) (1996) Tilgjengelig fra: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008080100096 (Hentet: 02.05.2016).

Mørken, B.(2010) *Assessment in physical education*. Masteroppgave. Høgskolen i Telemark.

Nygaard, C. (2005) *Samfundsvidenskapelige analysemetoder*. 1.utgave. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Rundskriv -8 (2012) Informasjon om endringer i faget i kroppsøving i grunnskolen og videregående opplæring Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2012/Udir-8-2012-kroppsoving.pdf?epslanguage=no> (Hentet: 01.mai.2016)

Slemmen, T. (2012) *Vurdering for læring i klasserommet*. 2. utgave, 7. opplag. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Vinje, E.(2008) Osloundersøkelsen om vurdering i kroppsøving. Nøtterøy. Ped-Media.

Vurdering for læring: 4 prinsipper (2014) Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Vurdering-for-laring/4-prinsipper/> (Hentet:02.05.2016)

Vedlegg 1-4

Vedlegg 1 Informasjonsskriv

Informasjon om bachelorprosjektet « Vurdering av innsats i kroppsøvingsfaget på ungdomstrinnet »

Bakgrunn og hensikt

I kroppsøvingsfaget er innsatsbegrepet stadig gjenstand for diskusjon blant fagfolk og i media. Det er to formål med denne studien. Som bachelorstudent skal jeg tilegne meg kunnskap om vitenskapelig metode og det andre formålet er å få en bedre innsikt i hvordan lærere på ungdomstrinnet jobber med vurdering av innsats i kroppsøvingsfaget.

Forskningsspørsmålene er:

1. Hvordan oppfatter lærere innsatsbegrepet?
2. Hva legger lærerne vekt på i vurderingen og hvordan vektlegges innsats i de ulike kompetansemålene?

Deltakelse i studien

Datainnsamlingen vil skje ved at 3-4 kroppsøvingslærere samles i en gruppe som møtes til en avtalt tid med en ramme på maksimum 1 time. Fokusgruppeintervjuet vil være knyttet opp til forskningsspørsmålene og ledes av studenten. Samtalene tas opp på lydfil og vil danne grunnlag for analyser og publisering av en bachelor.

Informasjonen til deltakere

Personopplysninger og lydfiler vil bli behandlet konfidensielt. Kun bachelorstudent tilknyttet prosjektet vil få tilgang til datamaterialet, og transkribert datamateriale blir anonymisert slik at personopplysninger og/eller eventuelle sensitive opplysninger ikke fremkommer i publisert materiale. Personopplysninger og lydfiler vil bli oppbevart i låsbart skap ved

utdanningsinstitusjonen. Alt datamateriale slettes når studien er avsluttet ved utgangen av skoleåret 2016.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i fokusgruppeintervju, og du kan når som helst trekke deg fra studien uten å oppgi grunn. Det vil ikke påvirke ditt forhold til Nord Universitet dersom du ikke ønsker å delta.

Dersom du har spørsmål om studien eller deltakelse kan du ta kontakt med student Joakim Iversen ([epost joakim_super@hotmail.com](mailto:epost.joakim_super@hotmail.com), mobil 928972429)

Vennlig hilsen
Joakim Iversen

Vedlegg 2 Samtykkeerklæring

Informasjon om bachelorprosjektet « **Vurdering av innsats i kroppsøvingfaget på ungdomstrinnet** » og samtykkeerklæring

Bakgrunn og hensikt

I kroppsøvingfaget er innsatsbegrepet stadig gjenstand for diskusjon blant fagfolk og i media. Det er to formål med denne studien. Som bachelorstudent skal jeg tilegne meg kunnskap om vitenskapelig metode og det andre formålet er å få en bedre innsikt i hvordan lærere på ungdomstrinnet jobber med vurdering av innsats i kroppsøvingfaget.

Forskningsspørsmålene er:

3. Hvordan oppfatter lærere innsatsbegrepet?
4. Hva legger lærerne vekt på i vurderingen og hvordan vektlegges innsats i de ulike kompetansemålene?

Deltakelse i studien

Datainnsamlingen vil skje ved at 3-4 kroppsøvingslærere samles i en gruppe som møtes til en avtalt tid med en ramme på maksimum 1 time. Fokusgruppeintervjuet vil være knyttet opp til forskningsspørsmålene og ledes av studenten. Samtalene tas opp på lydfil og vil danne grunnlag for analyser og publisering av en bachelor.

Informasjonen til deltakere

Personopplysninger og lydfiler vil bli behandlet konfidensielt. Kun bachelorstudent tilknyttet prosjektet vil få tilgang til datamaterialet, og transkribert datamateriale blir anonymisert slik at personopplysninger og/eller eventuelle sensitive opplysninger ikke fremkommer i publisert materiale. Personopplysninger og lydfiler vil bli oppbevart i låsbart skap ved utdanningsinstitusjonen. Alt datamateriale slettes når studien er avsluttet ved utgangen av skoleåret 2016.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i fokusgruppeintervju, og du kan når som helst trekke deg fra studien uten å oppgi grunn. Det vil ikke påvirke ditt forhold til Nord Universitet dersom du ikke ønsker å delta.

Dersom du har spørsmål om studien eller deltakelse kan du ta kontakt med student Joakim Iversen ([epost joakim_super@hotmail.com](mailto:epost.joakim_super@hotmail.com), mobil 928972429)

Prosjektet har fått tilråding av/blitt meldt til Personvernombudet for forskning og Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

Jeg har lest informasjon om studien «**Vurdering av innsats i kroppsøvingfaget på ungdomstrinnet**» og er villig til å delta i fokusgruppediskusjon i forhold til betingelser som er beskrevet om forskningsprosjektet.

(Signert av lærer, dato)

Vedlegg 3 Intervjuguide

Intervjuguide

Spørsmål 1: Hvordan oppfatter lærere innsatsbegrepet?

Diskuter dere imellom hvordan dere tolker innsatsbegrepet i kroppsøving

- Hvordan har din forståelse av begrepet endret seg opp gjennom årene?
- Har denne endringen kommet i form av endringer i kunnskapsløftet eventuelt rundskriv?
- Føler du at staten gir lærere ett tydelig svar på hvordan begrepet skal tolkes?
- Tolker ulike lærere dere har vært i kontakt med begrepet på andre måter?
- Hvorfor tror dere at ulike lærere tolker innsatsbegrepet på ulike måter?
- Hva betyr innsats i kroppsøving for deg som kroppsøvingslærer?

Spørsmål 2: Hva legger lærerne vekt på i vurderingen og hvordan vektlegges innsats i de ulike kompetansemålene?

- Hva legger du vekt på i vurderingen av elevene i kroppsøving? Diskuter
- Vektlegger dere innsats ulikt i de forskjellige kompetansemålene? Hvordan? Hvorfor?
- På hvilken måte mener du at innsats skal spille inn på vurderingen av elevene?
- Føler du at innsats begrepet er mer relevant under enkelt kompetansemål? Hvilke? Hvorfor?
- Gi eksempler på hvordan innsats kan vurderes underveis og i sluttvurdering
- Føler du innsats innehar stor nok del i vurderingen i forhold til ferdigheter?
- Hvordan vurderer dere innsats opp mot ferdigheter i faget?

Vedlegg 4 Spørreskjema-deskriptive data

VURDERING AV INNSATS I KROPPSØVINGSFAGET PÅ UNGDOMSTRINNET

Spørreskjema for lærere i kroppsøving

Det finnes noen studier om vurdering av innsats i kroppsøving, men det finnes lite håndfaste resultater for ungdomstrinnet. Denne studien er en bacheloroppgave som har som hensikt å finne ut mer om hvordan vurdering av innsats praktiseres ute i skolen (8.-10.trinn). Bacheloren er en del av en fireårig utdanning ved Nord Universitet ved Levanger.

For å kunne beskrive vårt utvalg i studien ber vi deg svare på spørsmålene under. Svarene vil behandles anonymt og vil kun benyttes i bacheloroppgaven. Studien er godkjent av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD).

Tusen takk for ditt svar!

Vennlig hilsen

Joakim Iversen

Spørsmål

1) Alder?

-----

2) Kjønn? (kryss av)

Kvinne

Mann

-----

3) Hva er din stillingsprosent?

-----

4) Hvilken yrkesutdanning har du? (grunn- og videreutdanning og/eller annen relevant utdanning av kortere eller lengre varighet)

-----

5) Hvor mange års ansettelse i skolen har du? (Oppgi antall år)

-----

6) Hva er din erfaring med arbeid med kroppsøving? (Oppgi antall år)

-----

7) På en skala fra 1 til 10, hvor 10 er maksimum, hvor motivert er du for å undervise elever i kroppsøving? (Oppgi tall og begrunn eventuelt svaret kort)

-----

8) Har du annen yrkeserfaring innenfor kroppsøving/faget/idrett?(videregående skole/folkehøgskole/høgskole/trenererfaring etc) Gi en kort beskrivelse.

Opplasting av samtykkeskjema

Opplasting samtykkeskjema

Last opp pdf.-filen her. Maks én fil.

BESVARELSE

Filopplasting

Filnavn	5225992_cand-5247134_5224941
Filtype	pdf
Filstørrelse	1934.892 KB
Opplastingstid	29.05.2016 13:36:15

Neste side
Besvarelse
vedlagt

SAMTYKKE TIL BRUK AV PROSJEKT, KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter(e): Joakim Iversen

Norsk tittel: Innsats som en del av vurderingen i kroppsøving: en kvalitativ studie av 5 læreres vurderingspraksis

Engelsk tittel: Effort as a part of the assessment in physical education: a qualitative study of 5 teachers' assessment practices

Studieprogram: Lærerutdanning 5.-10. trinn

Emnekode og navn: GLU360 Pedagogikk og elevkunnskap 4

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage, Nords' åpne arkiv

Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke gjøres tilgjengelig for andre

Kan frigis fra: _____

Dato: 29.05.2016

Joakim Iversen

underskrift

underskrift

underskrift

underskrift

